

האופן שבו צה"ל יפעל בלבנון יקבע אם ההפרדה בין הזירות הצליחה

written by מאיר בן שבת | 28.06.2026

שטף ההצהרות הבלתי פוסקות מטהראן וממעוזי חיזבאללה נגד הסכם המסגרת שנחתם בסוף-השבוע, מעיד על התסכול-העמוק ותחושת ההפסד שמציפים אותם. לאחר שהכריזו רק לפני שבוע כי "הדיפלומטיה האיראנית מבוססת הטיילים" היא שמגנה על ביירות מפני ישראל, נאלצים בחיזבאללה ובאיראן לחשב מסלול מחדש.

"ההסכם חסר תקף" נמשיך להפעיל לחץ לנסיגת ישראל, הגיב מזכ"ל חיזבאללה השיח' נעים קאסם. החזיק החרה אחריו יו"ר הפרלמנט הלבנוני, נביה ברי שהאשים כי ההסכם נועד לזרוע פילוג ומלחמת אזרחים. תרחיש שמעורר פחדים קשים בכל שכבות האוכלוסייה הלבנונית. לעומתם, הדוברים מצדה של איראן התמקדו בעיקר בשלילת תוקפו של הסכם-המסגרת. כך, שר החוץ האיראני אראג'צ'י שקרא לארצות הברית לרסן את ישראל והדגיש כי על פיומזכר ההבנות שנחתם עם איראן, על וושינגטון להפעיל לחץ על ישראל להפסיק את התקפותיה ולסגת משטח לבנון.

ההתפתחויות בזירה הלבנונית תפסו את בכירי משמרות המהפכה בטהראן כשהם עסוקים בשורה של בעיות בוערות נוספות: חילופי המהלומות עם ארה"ב, סוגיית מיצרי הורמוז, ההתפתחויות בעיראק, הצהרת שרי החוץ של מדינות המפרץ הקוראת להכניס את סוגיית הטיילים הבליסטיים, הכטב"מים ותמיכת איראן בארגוני הפרוקסי, להסכם המתגבש עימה.

יש להניח כי ההנהגה בטהראן מנסה להבין את פשר התנהלותו של הממשל האמריקני: האם סדרת האירועים מעידה על תחילתו של שינוי כיוון ביחס אליהם, האם התחייבותו כלפי איראן להגביל את פעילות ישראל בלבנון הייתה חלק ממיזימה לקראת החתימה על הסכם ישראלי-לבנוני?, בהנחה שהממשל עדיין מוטרד מבחירות האמצע -עד כמה ניתן להוסיף וללחוץ עליו לויתורים בלבנון ובשאר הסוגיות.

המחיר הכבד שאיראן וחיזבאללה נדרשות לשלם בגלל ההסכם בין ישראל ללבנון נוגע לדרישות להפסקת המעורבות האיראנית בענייני לבנון ולפירוק חיזבאללה מנשקו. ההסכם קושר ישירות בין נסיגת צה"ל מלבנון לבין פירוז חיזבאללה ובדרך זו שולל את הטענה כי נוכחות צה"ל בשטח הלבנוני אינה לגיטימית. אמנם מדובר בסוגיות קריטיות לאיראן ולחיזבאללה, אך הן לא מחייבות פעולה מיידית בשטח כל עוד צה"ל וצבא לבנון לא משנים את דפוסי פעילותם.

לעומת זאת, אם צה"ל יראה עצמו משוחרר מהמגבלות שארה"ב הטילה בעקבות "מזכר ההבנות" ויפעל במאפיינים שונים מאלה שבהם פעל בשבועיים האחרונים, תהיה זו עדות לביטולה בפועל, ולא רק בהצהרות, של הזיקה שאיראן ניסתה ליצור, בין שתי הזירות. התפתחות כזו תשפד את

המשטר האיראני על קרני הדילמה, בין הרצון לשמר את המעורבות באיראן לבין המחיר שהיא תהיה עלולה לשלם על כך ולא רק בזירה הלבנונית.

במוקדם או במאוחר ישראל תידרש להעמיד למבחן את תוקף ההתחייבויות שניתנו לה ב"הסכם המסגרת" לעומת ההתחייבויות הארה"ב תנה לאיראן ב"מזכר ההבנות".

נטרול ולכל הפחות צמצום ניכר של ההשפעה האיראנית בזירה זו, הוא קריטי לביטחון ישראל, אלא שגם איראן רואה כך את מעורבותה באותה הזירה. ירי הטיילים מאיראן לעבר ישראל בעקבות תקיפות צה"ל בדאחיה, הכניס את העימות לשלב חדש. בדרך לנטרול ההשפעה האיראנית, ישראל תצטרך לבטל גם את המשוואה הזו. לא בטוח שזה נדרש באופן מידי, אך נכון לתכנן את המהלך לכך כבר עתה.

ומה לגבי חיזבאללה?

נאומיו האחרונים של השיח' נעים קאסם, מאפשרים ללמוד מקרוב על התפיסה העדכנית של הארגון. בדבריו הוא מציב לה חמישה יסודות.

הראשון ¹ ההבנה שחיזבאללה נתון לאיום קיומי בעקבות השינוי במאזן הכוחות האזורי ולנוכח "הפרויקט האמריקני-ישראלי למחיקת ציר ההתנגדות". הקביעה כי מדובר באיום קיומי מחייבת מיצוי כל המשאבים ופעולה בכל דרך כדי להסירו.

הדגש השני - אין דרך חזרה למציאות שנכפתה על חיזבאללה לפני תחילתו של פרק הלחימה הנוכחי ב-2 מרס. הארגון לא יקבל כל צורה של כיבוש, ולא יסכים למה שישראל מכנה "חופש פעולה" בתוך שטח לבנון.

השלישי ² כל עוד נשקף כלפיה איום, פירוק ההתנגדות מנשקה הוא מחוץ לגבולות השיח הלגיטימי.

הרביעי ³ הארגון דבק בשאיפתו לאחדות לאומית תוך שמירה על האיזונים הפנימיים.

החמישי ⁴ כל הסדר מדיני חייב להבטיח את ריבונותה של לבנון, להתבסס על משוואה של "ביטחון תמורת ביטחון" ועל פריסת צבא לבנון מדרום לנהר הליטאני.

הסכם המסגרת בין ישראל ללבנון מערער חלק מהיסודות הללו וסולל את הדרך לעימות גלוי וישיר בין ארגון הטרור לממשל הלבנוני. האם הממשל יהיה מסוגל לכך? ⁵ לא בטוח. רפורמות בממשל ובצבא הלבנוני ⁶ חיוניים לשם כך ומימושם יכול לארוך שנים.

עוד לפני שדנים בפירוקו מנשקו, ישראל תהיה חייבת להמשיך למנוע את שיקומו של חיזבאללה, את בניית מערכיו ואת תהליכי התעצמותו. לפחות בטווח הנראה לעין, נוכחות צבאית וחופש פעולה ביטחוני ימשיכו להיות המפתח לכך.

פורסם בישראל היום, בתאריך 29 ביוני 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.